

Dosarul nr. 2rac-254/18
nr. 2rac-1/19

Instanța de fond: judecătoria Ciocana, mun. Chișinău (jud: I. Dutca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, Iu. Cotruță, L. Pruteanu)

DECIZIE

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Svetlana Filincova
Mariana Pitic
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni
„Termoelectrica” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Ravelon” Societate cu
Răspundere Limitată cu privire la evacuarea bunurilor și acțiunea reconvențională
înaintată de Întreprinderea cu Capital Străin „Ravelon” Societate cu Răspundere
Limitată împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la încasarea
datoriei,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și menținută
hotărârea din 05 octombrie 2016 a Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău,

c o n s t a ț ă:

La 29 ianuarie 2016, SA „Termoelectrica” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva ÎCS „Ravelon” SRL cu privire la evacuarea bunurilor și compensarea
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta, SA “Termoelectrica” a indicat că la 27 mai
2015 a încheiat cu ÎCS “Revelon” SRL contractul nr. 43/06-2/15, prin care s-a
obligat să livreze marfa, conform specificării indicate în anexa nr. 1 la contract (576
pachete de faguri a straturilor cald și rece a preîncălzitoarelor regenerative rotative
de aer, tip PBII-68), necesare în vederea instalării la utilajul reclamantei de generare
a energiei electrice și producere a energiei termice.

Conform pct. 3.3 al contractului ÎCS „Ravelon” SRL s-a obligat să livreze
bunurile contractate în termen de 75 zile din data încheierii contractului, termenul
limită de livrare a acestora fiind 10 august 2015.

Contrar prevederilor acestei clauze contractuale, bunurile au fost livrate parțial în baza facturilor fiscale nr. FB7630870 din 11 august 2015, nr. FB7630872 din 13 august 2015, nr. FB 7630873 din 18 august 2015, nr. FB7630876 din 22 august 2015, nr. FB7630878 din 07 septembrie 2015 și nr. FB7668663 din 17 septembrie 2015.

Totodată, în cadrul recepționării bunurilor conform indicilor de calitate s-a constatat că bunurile livrate nu corespund cerințelor de calitate stabilite de documentele tehnico-normative și nu pot fi utilizate conform destinației, fapt constatat prin actul nr. 48 din 08 octombrie 2015.

A solicitat reclamanta a evacua din cont propriu de pe teritoriul SA „Termoelectrica” din mun. Chișinău, str. Meșterul Manole 3, bunurile ce aparțin ÎCS „Ravelon” SRL-576 pachete (faguri) a straturilor cald și rece a preîncălzitoarelor regenerative rotative de aer, tip PBII - 68 și încasarea cheltuielilor de judecată.

În cadrul ședințelor de judecată, ÎCS „Ravelon” SRL a depus acțiune reconvențională împotriva SA „Termoelectrica” cu privire la încasarea sumei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reconvenționale ÎCS „Ravelon” SRL a indicat că, ÎCS „Ravelon” SRL, în calitate de vânzător, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 43/06-2/15 din 27 mai 2015, a livrat în adresa SA „Termoelectrica” în calitate de cumpărător, bunuri materiale în sumă de 5 380 000 de lei.

Potrivit pct. 3.1 din contractul de vânzare - cumpărare nr. 43/06-2/15 din 27 mai 2015, SA „Termoelectrica” și-a asumat obligația de a achita prețul bunurilor procurate în termen de 60 zile din momentul achiziționării acestora, astfel că termenul scadent a fost stabilit până la data de 16 noiembrie 2015.

Din momentul achiziționării bunurilor SA „Termoelectrica” nu a achitat prețul bunurilor procurate, astfel aceasta are o datorie față de ÎCS „Ravelon” SRL în sumă de 5 380 000 de lei, fapt ce se confirmă prin copia facturilor fiscale nr. FB7630870 din 11 august 2015, nr. FB7630872 din 13 august 2015, nr. FB 7630873 din 18 august 2015, nr. FB7630876 din 22 august 2015, nr. FB7630878 din 07 septembrie 2015.

Reclamantul a susținut că, SA „Termoelectrica”, se află în întârziere în partea ce ține de plata în termen a bunurilor cumpărate.

Or, potrivit contractului de vânzare-cumpărare nr. 43/06-2/15 din 27 mai 2015, SA „Termoelectrica” urma să achite prețul bunurilor în termen de 60 zile din momentul achiziționării acestora, până la 16 noiembrie 2015.

A indicat reclamantul că, la 23 octombrie 2015 în adresa SA „Termoelectrica” a expediat notificarea nr. 39/15, solicitând achitarea datoriei în sumă de 5 380 000 de lei până la 16 noiembrie 2015. Solicitarea data însă, a fost lăsată fără nici o examinare de către pârât, cu toate că a fost recepționată la 26 octombrie 2015.

A menționat SRL „Ravelon”, că suplimentar, la cererea SA „Termoelectrica”, în baza comenzii deschise la 27 mai 2015 înregistrată sub nr. 165, a efectuat în interesul ultimei lucrări de montare a 150 de faguri preîncălzitoare regenerative rotative de aer tip PBII-68 a 150, iar la 26 octombrie 2015 a efectuat lucrări de demontare a acestora, în sumă de 197 181 de lei.

Ulterior, la 23 decembrie 2015, SRL „Ravelon” a expediat SA „Termoelectrica”, actele de îndeplinire a lucrărilor în sumă de 197 181 de lei pentru a efectua plata acestora, însă acestea au fost respinse ca neîntemeiate de către pârât.

SRL „Ravelon”, a indicat că SA „Termoelectrica” obiecții privind calitatea efectuării lucrărilor de montare/demontare a fagurilor nu a înaintat, acceptându-le astfel în volum deplin.

A solicitat ÎCS „Revelon” SRL încasarea în beneficiul său din contul SA „Termoelectrica” a sumei de 5 577 181 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 05 octombrie 2016 a Judecătorei Ciocana mun. Chișinău acțiunea inițială a fost respinsă, iar cererea reconvențională a fost admisă cu încasarea din contul SA „Termoelectrica” în beneficiul ÎCS „Revelon” SRL a sumei de 5 577 181 de lei, și în contul statului suma de 50 000 de lei cu titlu de taxă de stat.

Împotriva hotărârii instanței de fond, la data de 07 octombrie 2016, SA „Termoelectrica” a declarat apel, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată să fie admisă integral și cererea reconvențională să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SA „Termoelectrica” și s-a menținut hotărârea din 05 octombrie 2016 a Judecătorei Ciocana mun. Chișinău.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 24 aprilie 2018, SA „Termoelectrica” a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă de SA „Termoelectrica” împotriva ÎCS „Ravelon” SRL cu privire la evacuarea bunurilor să fie admisă integral și cererea reconvențională depusă de ÎCS „Ravelon” SRL împotriva SA „Termoelectrica” cu privire la încasarea datoriei, să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului, recurenta a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă casării.

SA „Termoelectrica” a indicat că instanța de apel nu a aplicat legea ce trebuia a fi aplicată și a aplicat o lege ce nu urma a fi aplicată.

A mai relatat recurenta că instanțele inferioare au interpretat eronat prevederile art. 512, 513 și 514 Cod civil, deoarece cadrul legal citat mai sus, raportat la circumstanțele indicate, denotă indubitabil că în speță nu se întrunește nici unul din temeiurile prevăzute exhaustiv la art. 738 alin. (2) Cod civil pentru ca recurenta să ofere compensația solicitată de intimată în bani, deoarece bunurile vizate există în natură până în prezent și urmează a fi ridicate de aceasta pe motiv că nu corespund cerințelor de calitate necesare pentru categoria respectivă de mărfuri.

Prin urmare, consideră recurenta că prin decizia contestată i se impune recepționarea unor bunuri pe care niciodată nu le va putea utiliza, deoarece acestea sunt necalitative și, respectiv, nu pot fi utilizate conform destinației.

A mai relatat recurenta că, instanțele au neglijat integral faptul că ÎCS „Ravelon” SRL nu a prezentat nici un înscris care ar confirma că marfa livrată de intimată corespunde cerințelor de calitate, la materialele cauzei nefiind anexat nici un certificat de calitate sau corespundere și nici un alt înscris ce ar dovedi că marfa respectivă este calitativă. Or, deoarece, pretenția privind încasarea sumei nominalizate a fost înaintată de ÎCS „Ravelon”, anume aceasta avea, conform art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, sarcina probării că a livrat marfa calitativă recurentei și, astfel, poate pretinde la compensarea valorii acesteia.

Or, neexecutarea acestei sarcini de probațiune denotă că obiecțiile instanțelor asupra actelor prezentate nu pot fi reținute drept temei de admitere a cererii reconvenționale a intimatei, care nu a dovedit în nici un mod că marfa livrată de aceasta era calitativă.

În acest sens a mai relatat recurenta că, deoarece din materialele cauzei rezultă cu certitudine că viciile prezente la marfa livrată de ÎCS „Ravelon” se atribuie la categoria viciilor ascunse, ce nu pot fi depistate la simpla examinare vizuală a mărfii, la caz urmau a fi aplicate dispozițiile art. 763 alin. (1) Cod civil, care prevede că vânzătorul este obligat să predea bunul fără vicii materiale.

Astfel, susține recurenta că semnarea facturilor fiscale nu exclude existența viciilor ascunse constatate ulterior și, respectiv, nu constituie un impediment pentru rezoluțiunea contractului, imposibilitatea stabilirii acestor vicii la data livrării nefiind imputabilă recurentei.

Mai mult, art. 737 alin. (1) Cod civil, prevede, că rezoluțiunea contractului operează prin declarație scrisă față de cealaltă parte.

Iar, potrivit art. 705 alin. (1) Cod civil, persoana obligată în baza unui contract sinalagmatic este în drept să refuze executarea propriei obligații în măsura în care cealaltă parte nu-și execută obligația corelativă dacă nu s-a obligat să execute prima sau dacă această obligație nu rezultă din lege sau din natura obligației.

Prin urmare, consideră recurenta că la caz, SA “Termoelectrica” este eliberată de obligația de plată a valorii mărfurilor livrate de intimată pe motiv că aceasta din urmă nu a executat obligația de livrare a mărfurilor fără vicii, respectiv calitative, obligație pe care urma să o execute prima.

Astfel, instanțele inferioare au aplicat eronat prevederile art. 195, 210, 512, 514, 575 și 573 Cod civil, deoarece bunurile livrate de intimată nu corespundeau cerințelor tehnice necesare și, respectiv, nu puteau fi utilizate la utilajul recurentei.

La caz, anume ÎCS „Ravelon” SRL fiindu-i imputabilă această necorespondere, urmează să suporte consecințele negative ale încălcării admise de aceasta.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei integrale a fost expediată în adresa participanților la proces la 03 aprilie 2018, prin scrisoarea de expediere numărul 4821-3 (f.d. 169, vol. 2), însă dovada recepționării de către recurenți a deciziei, corespunzător trimiterii poștale la materialele cauzei nu este anexată.

Recurenta, SA “Termoelectrica” indică că a recepționat decizia instanței de apel la 18 aprilie 2018, anexând în acest sens copia plicului și a fișei de însoțire (f.d. 9, 10, vol. 3), datată cu 18 aprilie 2018, nr. de intrare 1536j.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs consideră că recursul, a fost declarat de SA “Termoelectrica”, la data de 24 aprilie 2018, cu respectarea termenului prevăzut la art. 434 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul

neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 17 octombrie 2018 a considerat recursul admisibil fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezentate la dosar. În esență, recurentul și intimatul au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Mai mult, nici un participant la proces nu a solicitat audierea publică a cauzei sale.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SA “Termoelectrica” și va casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și va pronunța o nouă hotărâre de admitere a acțiunii inițiale și respingere integrală a celei reconvenționale, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform art. 9 alin. (1) Cod civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Conform art. 8 alin. (1) Cod civil drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

În temeiul art. 512 alin. (1), 513 alin. (1) și 514 Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. Debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației. Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 572 alin. (2) Cod civil, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit. Având în vedere normele legale enunțate, Colegiul reține că buna-credință este regula care presupune că părțile contractante trebuie să-și execute obligațiile asumate astfel încât efectele contractului să corespundă, în cel mai înalt grad, voinței lor reale, să manifeste o activitate onestă, loială și de totală încredere reciprocă pe întreaga perioadă de existență a obligației, inclusiv și la momentul executării.

Conform art. 709 Cod civil, dacă una din părți nu execută sau execută în mod necorespunzător o prestație scadentă decurgând dintr-un contract sinalagmatic, cealaltă parte poate, după expirarea fără rezultat a unui termen rezonabil pe care l-a stabilit pentru prestație sau remediere, să rezoluționeze contractul dacă debitorul trebuia să-și dea seama, în baza termenului de grație, de iminența rezoluțiunii. În cazul în care nu a fost stabilit un termen sau termenul este necorespunzător de scurt, se consideră ca stabilit un termen rezonabil.

Dacă în raport cu felul neexecutării obligației nu se poate stabili un termen, se face o somație.

Dacă neexecutarea obligației se limitează la o parte din prestație, creditorul poate rezolvi contractul integral doar în cazul în care nu are nici un interes în executarea parțială a prestației.

Creditorul este îndreptățit să rezoluționeze contractul chiar și înainte de scadență dacă este evident că premisele dreptului de rezoluțiune se vor realiza.

Conform art. 710 alin. (1) Cod civil, prin derogare de la art.709, nu este necesară stabilirea unui termen de grație sau somare dacă: debitorul a respins în mod cert și definitiv executarea; încălcarea obligației constă în faptul că prestația nu a avut loc într-un anumit termen stabilit prin contract și creditorul a legat prin contract interesul său pentru prestație de executarea ei în termen; datorită unor împrejurări speciale, luându-se în considerare interesele ambelor părți, rezilierea imediată este justificată; termenul prevăzut la art.617 alin.(4) a expirat fără ca obligația să fie executată.

Articolul 735 alin. (1) Cod civil, stabilește că o parte poate rezolvi contractul dacă există o neexecutare esențială din partea celeilalte părți.

În conformitate cu art. 737 alin.(1) Cod civil, rezoluțiunea contractului operează prin declarație scrisă față de cealaltă parte.

Conform art. 738 alin. (1), (2) și (4) lit. a) Cod civil, în cazul exercitării dreptului de rezoluțiune, contractul încetează și părțile sânt eliberate de obligația de a presta, trebuind să restituie prestațiile executate și veniturile realizate.

Debitorul dă compensație în bani în locul restituirii în natură a prestației dacă: a) în funcție de caracterul prestației, restituirea în natură este imposibilă; b) obiectul primit este consumat, înstrăinat, grevat, prelucrat sau transformat; c) obiectul primit este deteriorat sau a pierit; uzura bunului rezultată din folosința lui conformă destinației nu se ia în considerare.

Obligația compensării în bani nu apare atunci când viciul care dă drept la rezoluțiune iese la iveală doar în timpul prelucrării sau transformării obiectului.

Conform art. 763 alin. (1) Cod civil, vânzătorul este obligat să predea bunul fără vicii materiale.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei, rezultă că la 27 mai 2015 prin contractul nr. 43/06-2/15, SA „Termoelectrica” și ÎCS „Ravelon” SRL și-au asumat angajamente reciproce, care trebuie realizate întocmai, fără a oferi interpretări eronate. Or. din conținutul contractului se deduce cert că ÎCS „Ravelon” SRL s-a obligat să livreze marfă, conform anexei nr. 1 la contract - 576 pachete (faguri) a straturilor cald și rece a preîncălzitoarelor regenerative rotative de aer, tip PBII-68, necesare în vederea instalării la utilajul SA „Termoelectrica” de generare a energiei electrice și producere a energiei termice, contractul vizând livrarea unei mărfi calitative și, respectiv, fără vicii.

Potrivit pct. 3.3 din contract, ÎCS „Ravelon” SRL, s-a obligat să livreze bunurile contractate în termen de 75 zile din data încheierii contractului, termenul limită de livrare a acestora fiind 10 august 2015.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, menționează că, contrar acestei clauze contractuale, bunurile au fost livrate parțial în baza facturilor fiscale nr.FB7630870 din 11 august 2015, nr.FB7630872 din 13 august 2015, nr. FB 7630873 din 18 august 2015, nr.FB7630876 din 22 august 2015, nr.FB7630878 din 07 septembrie 2015 și nr.FB7668663 din 17 septembrie 2015.

La 08 octombrie 2015, în cadrul recepționării bunurilor conform indicilor de calitate, a fost întocmit actul nr. 48, potrivit căruia s-a constatat că bunurile livrate nu corespund cerințelor de calitate stabilite de documentele tehnico-normative și nu pot fi utilizate conform destinației (f.d. 18-20, vol. I).

Astfel, se atestă că la 13 octombrie 2015, prin scrisoarea nr. 79/1023, recepționată de ÎCS „Ravelon” SRL la aceeași dată, SA „Termoelectrica” a declarat în temeiul art. 709, 710, 735, 737 și 763 Cod civil, rezoluțiunea contractului nr. 43/06-2/15 din 27 mai 2015, din motiv că bunurile produse și livrate de ÎCS „Ravelon” SRL nu corespund cerințelor de calitate stabilite de documentele tehnico-normative, sunt necalitative și nu pot fi utilizate conform destinației, precum și faptul încălcării termenelor contractuale, ce împiedică pregătirea calitativă și în termen a utilajului de bază a SA „Termoelectrica” pentru sezonul de toamnă-iarnă 2015-2016, și ca urmare poate afecta activitatea filabilă și neîntreruptă a întreprinderii (f.d.16-17, vol. I).

Concomitent, recurenta a informat ÎCS „Ravelon” SRL despre necesitatea restituirii (inclusiv prin demontare) a produselor necalitative livrate în temeiul contractului nr. 43/06-2/15 din 27 mai 2015 din contul acesteia și, respectiv asupra necesității ridicării bunurilor date de pe teritoriul recurenteii, fiindu-i acordat un termen până la 20 octombrie 2015, iar ulterior până la 28 octombrie 2015.

Din motiv că ÎCS „Ravelon” SRL în termenul indicat, nu a ridicat marfa de pe teritoriul SA „Termoelectrica”, la data de 29 octombrie 2015, a întocmit actul de retur al materialelor, cu anexarea facturilor corespunzătoare, iar intimata a fost informată prin scrisoarea nr.79/1611 din 03 noiembrie 2015 despre necesitatea prezentării pentru semnarea acestuia și a facturilor corespunzătoare și ridicarea mărfii, însă aceasta nu s-a prezentat la data stabilită.

În consecință, la 29 ianuarie 2016, SA „Termoelectrica” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Ravelon” SRL cu privire la evacuarea din cont propriu de pe teritoriul SA „Termoelectrica” din mun. Chișinău, str. Meșterul Manole 3, a bunurilor ce aparțin ÎCS „Ravelon” SRL-576 pachete (faguri) a straturilor cald și rece a preîncălzitoarelor regenerative rotative de aer, tip PBII - 68 și încălzirea cheltuielilor de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră arbitrară concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare privind respingerea integrală a acțiunii înainte de SA „Termoelectrica” și admiterea acțiunii reconvenționale a ÎCS „Ravelon” SRL, din următoarele considerente.

Din actul nr. 48 din 08 octombrie 2015, rezultă cu certitudine că bunurile livrate nu corespund cerințelor de calitate stabilite de documentele tehnico-normative și nu pot fi utilizate conform destinației (f.d. 18-20, vol. I).

Astfel, este absolut eronat argumentul instanțelor ierarhic inferioare precum că actul nr. 48 din 08 octombrie 2015, nu este o probă admisibilă potrivit rigorilor instituite la art. 121 și 122 Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 118 Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite.

Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În cazul nerespectării prevederilor legii privind legalizarea probelor ori al pierderii unui document autentic, efectul defavorabil al nedovedirii afirmațiilor referitoare la circumstanțele de fapt ale cauzei va cădea asupra părții sau altui participant la proces care a avut posibilitatea și care trebuia să se asigure pînă la judecată cu probă veridică fără a suscita îndoieli.

Instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

Colegiul reține că SA „Termoelectrica” a prezentat ca probă actul sus-menționat care a fost întocmit în strictă conformitate cu art. 765 alin. (3) Cod civil care prevede că cumpărătorul care este comerciant trebuie să verifice sau să pună pe cineva să verifice bunul într-un termen atât de scurt cât permit împrejurările, iar în cazul constatării viciilor, să-l informeze neîntârziat pe vânzător.

Astfel, SA "Termoelectrica" și-a executat obligația instituită de lege de a verifica bunurile livrate și de a informa vânzătorul despre viciile depistate, întocmind în acest sens și actele justificative.

Colegiul decelează că ÎCS „Ravelon” SRL însă nu a prezentat alte probe care să contrazică existența viciilor la bunurile livrate astfel nu a făcut uz de drepturile sale și nici nu a executat obligația de probațiune în conformitate cu art. 118 Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, instanța de recurs menționează că din materialele cauzei rezultă cu certitudine că viciile prezente la marfa livrată de ÎCS „Ravelon” SRL se atribuie la categoria viciilor ascunse, ce nu pot fi depistate la simpla examinare vizuală a mărfii.

În consecință, în temeiul prevederilor art. 763 alin. (1) Cod civil, ÎCS „Ravelon” SRL era obligat să predea bunul fără vicii materiale.

În circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că pretenția SA "Termoelectrica" cu privire la evacuarea din cont propriu de către de ÎCS „Ravelon” SRL de pe teritoriul SA „Termoelectrica” din mun. Chișinău, str. Meșterul Manole 3, a bunurilor ce-i aparțin - 576 pachete (faguri) a straturilor cald și rece a preîncălzitoarelor regenerative rotative de aer, tip PBII - 68 și încasarea cheltuielilor de judecată este întemeiată, având în vedere faptul că semnarea facturilor fiscale nu exclude existența viciilor ascunse constatate ulterior și, respectiv, nu constituie un impediment pentru rezoluțiunea contractului, imposibilitatea stabilirii acestor vicii la data livrării nefiind imputabilă recurenței.

Mai mult, art. 737 alin. (1) Cod civil, prevede, că rezoluțiunea contractului operează prin declarație scrisă față de cealaltă parte.

Iar, potrivit art. 705 alin. (1) Cod civil, persoana obligată în baza unui contract sinalagmatic este în drept să refuze executarea propriei obligații în măsura în care cealaltă parte nu-și execută obligația corelativă dacă nu s-a obligat să execute prima sau dacă această obligație nu rezultă din lege sau din natura obligației.

Astfel, la caz, SA "Termoelectrica" este eliberată de obligația de plată a valorii mărfurilor livrate de intimată pe motiv că aceasta din urmă nu a executat obligația de livrare a mărfurilor fără vicii, respectiv calitative, obligație pe care urma să o execute prima.

După cum a fost menționat supra, conform scrisorii nr. 79/1023 din 13 octombrie 2015, recepționată de ÎCS „Ravelon” SRL la aceeași dată, SA „Termoelectrica” a declarat în temeiul art. 709, 710, 735, 737 și 763 Cod civil, rezoluțiunea contractului nr. 43/06-2/15 din 27 mai 2015, din motiv că bunurile produse și livrate de ÎCS „Ravelon” SRL nu corespund cerințelor de calitate stabilite de documentele tehnico-normative, sunt necalitative și nu pot fi utilizate conform destinației, precum și faptul încălcării termenelor contractuale, ce împiedică pregătirea calitativă și în termen a utilajului de bază a SA „Termoelectrica” pentru sezonul de toamnă-iarnă 2015-2016, și ca urmare poate afecta activitatea filabilă și neîntreruptă a întreprinderii (f.d.16-17, vol. I).

Or, SA „Termoelectrica” a probat faptul că bunurile livrate sunt necalitative, iar ÎCS „Ravelon” SRL nu a adus anumite probe care să demonstreze contrariul bazându-se doar pe faptul recepționării mărfii de către reclamant.

Cu referire la încasarea cheltuielilor de judecată, Colegiul evidențiază că art. 82 Cod de procedură civilă statuează că cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

În conformitate cu art. 94 și 96 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. În cazul mai multor reclamânți sau pârâți, aceștia sunt obligați să compenseze cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, în funcție de interesul fiecăruia ori de caracterul litigiului dintre ei. Dacă unul dintre coparticipanți a utilizat mijloace speciale de apărare judiciară, ceilalți nu sunt responsabili de cheltuielile lui. Prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

Corelând prevederile legale citate cu situația de fapt și raportându-le la pretențiile admise, Colegiul consideră necesar de a încasa de la ÎCS „Ravelon” SRL în beneficiul SA „Termoelectrica” cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat achitate în sumă de 30 100 de lei, achitate conform ordinelor de plată nr. 34 din 29 ianuarie 2016 (f.d. 3, vol. I), nr. 1404 din 10 mai 2017 (f.d. 108, vol. II), nr. 1240 din 15 mai 2018 (f.d. 60, vol. III).

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SA „Termoelectrica” și va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și va pronunța o nouă hotărâre de admitere integrală a acțiunii inițiale și respingere a celei reconvenționale ca neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444 și art. 445 alin. (1) lit. b), alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”.

Se casează decizia din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 05 octombrie 2016 a Judecătorei Ciocana mun. Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Ravelon” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la evacuarea bunurilor și acțiunea reconvențională înaintată de Întreprinderea cu Capital Străin „Ravelon” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la încasarea datoriei, și se pronunță o nouă hotărâre prin care:

-Se admite integral acțiunea civilă a Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Ravelon” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la evacuarea bunurilor.

- Se obligă Întreprinderea cu Capital Străin „Ravelon” Societate cu Răspundere Limitată să evacueze din cont propriu de pe teritoriul Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” din mun. Chișinău, str. Meșterul Manole 3, bunurile ce aparțin Întreprinderii cu Capital Străin „Ravelon” Societate cu Răspundere Limitată - 576

pachete (faguri) a straturilor cald și rece a preîncălzitoarelor regenerative rotative de aer, tip PBII – 68.

- Se încasează din contul Întreprinderii cu Capital Străin „Ravelon” Societate cu Răspundere Limitată în beneficiul Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” taxa de stat în suma de 30 100 de lei.

-Se respinge acțiunea reconvențională a Întreprinderii cu Capital Străin „Ravelon” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății pe Acțiuni „Termoelectrica” cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Dumitru Mardari

Galina Stratulat